

آینده بخش خصوصی

"مشکلات بیشتر خواهند شد"

خواهد داشت.

اقتصاد ایران: ممکن است نظر جنابعالی را نسبت به وضعیت کسب و کار بخش خصوصی در ایران در سال ۸۸ بدانیم؟

وضعیت اتاق بازرگانی به عنوان چتر حمایتی بخش خصوصی رضایت بخش نیست. امروزه کشورهای از لحاظ اقتصادی موفق محسوب می‌شوند که دارای سطح مشارکت و تصمیم‌گیری بالایی باشند. مشکلات اقتصادی و سیاسی سبب کاهش سرمایه‌گذاری، صادرات و سوددهی فعالیت‌های اقتصادی می‌شوند. لذا ما نه تنها از وضعیت کسب و کار بخش خصوصی راضی نیستیم که حتی در آینده با مشکلات بیشتری هم مواجه خواهیم بود. بخش خصوصی علیرغم سهم کمی که در اقتصاد دارا است، توانسته بخشی از نیازهای خود را هم تأمین کند، اما اگر رقابت‌پذیری خود را از دست بدهیم، تبدیل به یک واردکننده می‌شویم. از طرف دیگر، مادامی که تعادل بازار در اختیار دولت باشد این اصل پایرجا است، اما زمانی که این تعادل به هم بخورد، تعرفه‌های کارایی خود را از دست می‌دهد. بنابراین باید به افزایش رقابت‌پذیری بپردازیم که اصلاح نرخ ارز از اجزای آن است و در صورت بی‌توجهی به آن، رقابت‌پذیری در تولید و صادرات کاهش خواهد یافت.

اقتصاد ایران: به نظر شما مهمترین موانع پیش روی بخش خصوصی در کشور چه مسائلی هستند؟

مدیران برای ورود به بازارهای خارجی، نیازمند کسب توانایی هستند. متأسفانه مادر ۳۰ سال گذشته در اقتصاد جهان حضور نداشته‌ایم و شناختمان از مکانیزم‌های مدرن تجارت بین‌المللی بسیار کاهش یافته است. بخش خصوصی در گام اول باید خود را مسلط به دانش بین‌المللی کند و سپس از حمایت‌های دولت بهره‌مند شود. یک پروژه، زمانی سوددهی لازم را دارا است که دولت آن را تضمین کند.

متأسفانه هنوز ساختارهای تجارت مدرن در ایران به وجود نیامده و به دلیل برخی ملاحظات سیاسی، تجارت الکترونیک با محدودیت مواجه است که در نهایت از چتر حمایت قانونی مانند کارت اعتباری و بانکداری الکترونیک به شکل کامل برخوردار نیستیم. لذا اتاق بازرگانی باید سرمایه‌گذاری‌های لازم را در این زمینه ایجاد کند تا با افزایش ظرفیت‌سازی بتوانیم به رقابت با دیگر کشورهای بپردازیم.

اقتصاد ایران: وضعیت صادرات ایران به سایر کشورها در سال گذشته چگونه بوده و آیا پیشرفتی نسبت به سال‌های پیش حاصل شده است؟

رشد صادرات ایران در سال‌های گذشته کاهش یافته است. ما در سال‌های ۲۰۰۸ و ۲۰۰۹ با جهانی بحران زده روبه‌رو بودیم. زمانی که حجم پول در گردش کاهش پیدا می‌کند، پروژه‌های عمرانی هم کاهش پیدا می‌کنند و

مصاحبه ماهنامه «اقتصاد ایران» با دکتر مهدی فخری، معاون امور بین‌الملل اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران

خصوصی سرمایه‌مترکم نداشته باشد. اگر سرمایه‌بانک‌های ایران را با سایر کشورها مقایسه کنیم، این موضوع به وضوح قابل رؤیت است. قسمت اعظم منابع مالی در اختیار دولت است و متأسفانه دولت در این زمینه کمک لازم را برای گردش پول موجود در کشور نکرده است. بنابراین بخش خصوصی در بسیاری از موارد قدرت خرید لازم را ندارد. در بحث هدفمند شدن یارانه‌ها



هم تاکنون اقدامی صورت نگرفته است و نمی‌توانیم با اطمینان خاطر بگوییم این طرح نتایج مثبتی برای جامعه و اقتصاد ایران خواهد داشت یا خیر و این که آیا اجرای آن سبب افزایش رقابت‌پذیری ما می‌شود یا بالعکس. اما واضح است که هدف ما ورود به سازمان تجارت جهانی است و کشوری که در این زمینه موفقیت بیشتری کسب می‌کند که دارای مزیت نسبی بیشتری در زمینه تولید و صادرات کالاها و خدمات هستند. اگر اهداف کشور در راستای هدفمندی یارانه‌ها سبب کاهش رقابت‌پذیری ایران شود، چالش‌های جدیدی برای کشورمان به وجود خواهد آمد.

اقتصاد ایران: توصیه جنابعالی به فعالان اقتصادی جهت برون‌رفت از بحرانی که در پی وقوع چنین تحولی پیش خواهد آمد چیست؟

کشور ما دارای الگوی مشخصی برای توسعه اقتصادی نیست و برنامه توسعه اقتصادی ۵ ساله که توسط یک دولت تهیه شده، در دولت بعدی اجرا نمی‌شود. کشور هم بدون استراتژی توسعه نمی‌تواند وارد محیطی مانند سازمان تجارت جهانی شود. لذا به اعتقاد من، الگوی صحیح اقتصادی برای کشور ما، راه برون‌رفت از بحران را ایجاد می‌کند. هر کشوری باید مزیت نسبی خود را بیابد و به توانمندی‌های خود آگاه باشد. متأسفانه سیاست تجاری ایران از سیاست خارجی آن تأثیر می‌پذیرد. لذا برای برون‌رفت از بحران و وضعیت فعلی، باید رابطه پویایی بین سیاست خارجی و تجاری کشورمان به وجود آید تا یک نگرش کامل و فرانگر برای ما ایجاد شود. از نظر من، آفت اصلی جامعه ما تأثیر سیاست بر اقتصاد و درون‌نگر بودن کشور است و مادامی که ما در کنار بازیگران بین‌المللی مؤثر قرار نگیریم، این وضعیت ادامه

اقتصاد ایران: به نظر جنابعالی نقش بخش بین‌الملل اتاق بازرگانی ایران در توسعه روابط اقتصادی و تجاری بخش خصوصی با کشورهای دیگر چیست؟

در خصوص توسعه روابط اقتصادی و تجاری ایران در بخش خصوصی می‌توان چند نکته را در نظر گرفت. اولین مسأله، ارتقای صادرات است که کشور ما از طریق اعزام و

پذیرش هیأت‌های خارجی و برگزاری سمینارها و کنفرانس فرصت‌های تجاری، در این بخش فعال است. مورد دیگر، سیاست‌های تجاری است. این سیاست‌ها از تعامل دولت و مجلس و اظهار نظر در مورد طرح‌ها و لوایح صورت می‌گیرد که اتاق، طبق قانون به هر سه قوه مشاوره می‌دهد و آخرین موضوع، حمایت از تجارت سایر بخش‌های اقتصادی است. در این زمینه اتاق بازرگانی از طریق هماهنگی با بخش‌های دولتی، از حمایت‌های مالی و فنی بیشتری برخوردار شده و بخش مهمی از آن را بین فعالان اقتصادی توزیع می‌نماید. همچنین در راستای افزایش صادرات، اتاق بازرگانی اقدام به اعزام هیأت‌ها و دعوت از هیأت‌های خارجی برای بازدید از نمایشگاه‌ها می‌کند که هر سه این موارد در کنار بقیه ارکان، می‌توانند نقش بسزایی ایفا کنند.

اقتصاد ایران: با توجه به تحولات اخیر اقتصادی ایران (خصوصی سازی و هدفمند شدن یارانه‌ها) و ناگزیری ایران در روند الحاق به اقتصاد جهانی، فکر می‌کنید متأثرترین از این انقلاب و تحول، کدام گروه‌ها، تشکل‌ها و بخش‌های اقتصادی کشور خواهند بود؟

بر اساس آمار ارائه شده از سوی دولت در ۴ سال گذشته تقریباً ۱۰ تا ۱۲ درصد شرکت‌های دولتی به بخش خصوصی واقعی و بقیه سهام به نهادهای نیمه خصوصی و نیمه دولتی واگذار شده‌اند. بخش خصوصی در صورتی در اقتصاد سرمایه‌گذاری خواهد کرد که مدیریت سرمایه در اختیار خودش باشد. اگر سهام یک شرکت را بخرد و نتواند مدیر آن را تعیین نماید، طبیعی است که سود آن برایش تضمین نمی‌شود. نکته دیگر در کنار عدم انتقال مدیریت، ضعف ساختار اقتصادی است که سبب شده بخش

متأسفانه در این شرایط، نرخ سود تعیین شده از سوی دولت ما با نرخ بهره بازار بین‌المللی مطابقت نمی‌کند. همچنین از بعد داخلی، طی سال جاری میزان حمایت دولت از ارتقای صادرات کاهش پیدا کرده است. از آنجا که میزان حمایت در سه ماهه اول سال ۸۹ از سه ماهه اول سال ۸۸ کمتر بوده است می‌توان انتظار داشت که در اواخر سال، انتظارات تجاری ما تحقق پیدا نکنند.

اقتصاد ایران: آیا اهداف دولت با اتاق بازرگانی که نماینده بخش خصوصی است در یک راستا قرار دارند؟

«اقتصاد ایران» با نمایندگان

مسکن در قاب

نمایندگان مجلس از اوضاع و احوال بازار مسکن می‌گویند.

علیرضا محبوب، عضو کمیسیون اجتماعی مجلس، با نگاهی به هدفمندسازی یارانه‌ها و اثر آن بر قیمت مسکن چنین تحلیل می‌کند که به علت آن که قیمت‌ها بعد از هدفمند شدن به شدت افزایش پیدا می‌کنند و تقاضا هم قاعداً متوجه مصرف کالاهای ضروری‌تر می‌شود، فاز جدیدی از رکود وارد بازار مسکن می‌گردد، اما قیمت‌ها همچنان به جهت افزایش قیمت مصالح، کالاها و خدمات تغییر خواهند کرد. محبوب با اشاره به این که مسکن در آینده برای فقرا و اکثریت جامعه - خصوصاً شهرنشینان - پدیده‌ای دست نیافتنی خواهد شد گفت: اگر من به شما بگویم بعد از این هر فردی می‌بایست قاب عکس بزرگی از مسکن آرمانی‌اش را تهیه کند تا حسرت خانواده‌اش را با عکس جبران نماید، حرف به گزافی نگفتم.

وی تصریح کرد: البته اگر بخواهیم خوش بینانه به این قضیه نگاه کنیم، ممکن است اواخر امسال و یا سال بعد یک رونق موقتی در بازار مسکن به وجود آید، اما تا زمانی که بازار جانشینی برای سرمایه‌گذاری نداشته باشیم، وضعیت مسکن بهبود نخواهد یافت. علاوه بر این، تازمانی که شهرداری‌ها هزینه خود را از مسکن مردم تأمین می‌کنند و حتی بر تولیدکنندگان مصالح، بیشترین مالیات‌ها و عوارض وضع می‌شود، نمی‌توان انتظار زیادی برای کاهش قیمت داشت.

علیرضا دهقان، عضو کمیسیون فرهنگی مجلس، با اشاره به جذب سرمایه‌گذار خارجی در بخش مسکن معتقد است باید با پیگیری‌های مستمر



اهداف ما با دولت در اکثر موارد در یک راستا است، اما راهکارها و ابزارهایمان هماهنگی لازم را ندارند. ما خواستار آن هستیم که اصل ۴۴ به صورت واقعی اجرا شود و بسیاری از وظایف وزارت بازرگانی، صنایع و کشاورزی به اتاق بازرگانی محول شوند. در آخر هم باید عرض کنم که لازم است بخش خصوصی کشورمان نیز نگرش بین‌المللی پیدا کند، اما تحریم‌های اقتصادی و برخی تصمیمات سیاسی چالش‌هایی برای جامعه تجاری ما ایجاد کرده‌اند.

اقتصاد ایران: متشکریم. ■

مجلس در خصوص چالش‌های مدیریت شهری و موضوعاتی مثل بافت‌های فرسوده و ساخت و سازهای غیرمجاز و غیراصولی داشتیم که امیدواریم هرچه سریع‌تر وضعیت آنها سر و سامان بگیرد. وی همچنین خاطر نشان کرد: در حال حاضر بحث کاهش جمعیت تهران از طریق مهاجرت معکوس از سوی رییس‌جمهور مطرح شده است که در این خصوص باید دست‌اندرکاران این امر جهت تدوین راهکارها روی نقاط مثبت و منفی آن کار کنند تا بهترین نتیجه حاصل شود.

الهیان در ادامه افزود: اگر بنا باشد روند ساخت و ساز غیرمجاز واحدهای فاقد استاندارد به همین ترتیب ادامه یابد، خانوارها در مقابل زلزله و بلایای طبیعی امنیت نخواهند داشت. مسایل این چنینی، نمونه کامل نقض توسعه شهری می‌باشند و قطعاً آسیب‌های فراوانی را متوجه جامعه خواهند نمود.

کاظم جلالی، سخنگوی

کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس، ضمن یادآوری این مطلب که قانون جامعی برای سرمایه‌گذاران خارجی در مجلس تصویب شده است، گفت: این گونه به نظر می‌رسد که دیگر به لحاظ قانونی در چارچوب‌ها و ضوابط این مبحث مشکلی نداریم، مگر این که گفته شود هنوز در قانون، نقص‌ها و مشکلاتی وجود دارد که در این حالت مجلس باید این مسأله را مورد بحث و بررسی قرار دهد. وی کشورمان را از لحاظ اقتصادی سودآور دانست و افزود: بسیاری از کشورها برای سرمایه‌گذاری در ایران علاقه‌ای خاص نشان می‌دهند و در ملاقات‌هایی که با آنان داریم ضمن اظهار امیدواری جهت رفع هر چه زودتر موانع، تعامل جدی را خواهان هستند. جلالی در ادامه متذکر شد: معتقدم ما باید در دو بخش که یک بخش آن داخلی و دیگری بخش خارجی است، تلاش داشته باشیم و از ایرانیان مقیم کشورهای دیگر بخواهیم سرمایه‌های خود را به داخل ایران منتقل کنند.

این عضو کمیسیون امنیت ملی ضمن تأکید بر این که بسیاری از شغل‌ها با مسکن در ارتباطند تصریح کرد: در حال حاضر صنعت سیمان ما با ظرفیت کامل کار نمی‌کند و بیشتر کارخانه‌ها برای فروش محصول خود مشوق گذاشته‌اند. لذا رکود بخش مسکن به نفع اقتصاد کشور نیست و باید محرکی که معقول و متناسب باشد به وجود بیاید تا رشد جهشی قیمت مسکن به مردم و اقتصاد آسیب نرساند. ■



و بازرگاری در قوانین، موانعی که برای جذب سرمایه وجود دارند برطرف شوند تا سرمایه‌گذار خارجی برای سرمایه‌گذاری دلگرم شود. وی آینده مسکن را کاملاً مبهم خواند و افزود: با وجود تلاش‌های بسیار جدی و مهم وزارت مسکن که به اعتقاد من جای تشکر دارد، وضعیت مسکن هنوز نامعلوم است. دهقان در پاسخ به این سؤال که آیا مسکن مهر مورد استقبال قرار گرفته گفت: با توجه به این که تمام امکانات در دست دولت است، باید خود دولت و وزارت مسکن راهکار رفع مشکلات آن را ارائه دهند تا شرایط برای سکونت در شهرهای جدید مهیا شود، اما در نهایت، اگر بحث جنبه قانونی پیدا کرد، به مجلس مرتبط می‌شود.

زهرا الهیانی، عضو

کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس، در خصوص مزیت شهرهای جدید در اطراف کلان‌شهرها، این شهرک‌ها را عامل مهمی در جذب بخشی از جمعیت کلان‌شهرها معرفی کرد و این امر را راهکار مناسبی برای کاهش جمعیت در کلان‌شهرها خواند. البته دولت باید با برنامه‌ریزی‌های لازم، عرضه خدمات را در این گونه شهرها به حد استاندارد برساند که علاوه بر ساماندهی وضعیت مسکن، معضل ترافیک و آلودگی هوا در این شهرها حل شود. الهیانی در ادامه، به مدیریت شهری در کلان‌شهری مانند تهران اشاره و تأکید داشت: تهران به عنوان پایتخت ایران در بحث مدیریت شهری، از اهمیت خاصی برخوردار است. در این رابطه جلسات متعددی را با نمایندگان

